

צרכים מגדריים בתחבורה הציבורית

מציגה: אור סרי
רכזת מדיניות מגדרית
משרד יועצת ראש העיר לשוויון מגדרי
עיריית תל אביב-יפו

תחבורה ומגדר

ישיבה משותפת - ועדת התחבורה והוועדה למגדר ומעמד האשה

20.7.16

שימושים

- **1/3** מהנסיעות של נשים הן באוטובוס
- **52%** ביצעו נסיעה אחת לפחות בשבועיים האחרונים
- **70%** נוסעות כל יום או כמעט כל יום
- **שעת שיא** בצהריים

• מטרות

- נשים: עבודה, לימודים, צבא, קניות וסידורים, בריאות, ליווי קרובים
- גברים: עבודה, לימודים, צבא

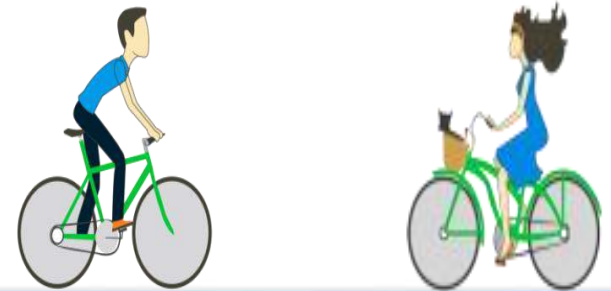
שימושים

"יש לי קושי להגיע למקום העבודה באמצעות תחבורה ציבורית - מדרום לצפון ובחזרה. הנסיעה אורכת המון זמן, אני לא מספיקה לשים ילדים בבוקר במערכת החינוך, להגיע בעצמי, להישאר שעה נוספת אם נדרשת, ולחזור. המשכורת לא מצדיקה את זה."

"בכל השכונה בעג'מי אין אוטובוסים, אז איך אשה שגרה שם יכולה להגיע לעבודה? רק לעלות לרחוב יפת זה המון זמן, ומשם יש צורך לקחת עוד אוטובוס או שניים. ואם יש רכב בבעלות המשפחה, עדיין ברב המקרים, הגבר, כמפרנס ראשי ייקח את האוטו לעבודה."

"תל-אופן זה לאנשים גבוהים, גברים ממוצעים. אני לא מצליחה לעלות ולרדת"

"אני לא משתמשת בתל אופן כי אין מושב לילדים"

(חוסר) ביטחון אישי

- **1/3** בהליכה אל התחנה וממנה
- **1/4** בהמתנה בתחנה ו/או בנסיעה

"תחבורה ציבורית בלילה זה פחות סימפטי, צריך מראש לתכנן ולהיזהר. אני צריכה לשקול האם יהיה לי איך לחזור מהמקום אליו אני הולכת"

"אין תחבורה ציבורית בסופ"ש, אני גם צריכה לשלם הרבה וגם מרגישה הרבה פחות ביטחון"

"פחות הרגשתי עצמאית כשגרתי בצפון העיר. האוטובוסים נגמרים בחצות ואני לא נוסעת במונית לבד. היו תקופות שלא הייתי יוצאת מהבית כי לא היה לי איך לחזור"

"אני לוקחת מונית בדרום העיר כי רק כך אני מרגישה ביטחון להגיע לשפירא. התחבורה הציבורית לשם לא אידיאלית"

נתוני סקר טלפוני של משרד התחבורה וממצאי קבוצות מיקוד של מרכז "שוות" בשירות היח' למגדר

אי שימוש בתחבורה ציבורית

48% לא ביצעו נסיעה אחת לפחות בשבועיים האחרונים. **למה?**

**יש לי רכב זמין
באופן קבוע**

סיבה עיקרית לאי שימוש בתח"צ	תשובות	%
יש לי רכב זמין באופן קבוע	243	63%
היעדר קו אוטובוס באזור המגורים שלי	49	13%
שעות הפעילות אינן מתאימות	29	7%
היעדר שרות ליעדים אליהם אני נוסעת	19	5%
לא נוח	15	4%
אחר	13	3%
נכות	9	2%
תחושת חוסר ביטחון בשימוש בתחצ	4	1%
תנאי הנסיעה אינם מאפשרים לבצע נסיעות עם הילדים	3	1%
אין צורך	3	1%
נוסעת במונית	1	0%
סה"כ	388	100%

56% סבירות
גבוהה עד גבוהה
מאוד לשימוש במידה
ויענה על צרכיהן

אי שימוש בתחבורה ציבורית

רכב פרטי

- חופש ועצמאות
- בטחון על הכביש
- נוח: זמינות, מטען, ממוזג, מרווח לכולם, מגיע לכל מקום
- גברים: חיוני לעבודה, סמל סטטוס
- נשים: איכות חיים
- אימהות צעירות ובוגרות: הכרח - הסעות ילדים

אי שימוש בתחבורה ציבורית

רכב פרטי

- פקקים

- חנייה

צרכים מאמצעי התניידות

הסעות ילדות וילדים

מושבים המותאמים לילדים
מקום לכל המשפחה
שילוב יעדים

איזון חיים
ועבודה

ביטחון

פחות סיכון לפגיעה בתאונות
הגנה מפני זרים

הקלת יוקר
המחייה

נוחות ואיכות חיים

מנוטרל מהשפעות מזג אוויר
ישיבה נוחה ומרווחת
סוחב מטען
בידור לנוסעים ולעצמי
פחות סטרס על ההגה

סמל סטטוס

מזוהה עם אנשים
בסטטוס שלי
אינטימיות ופרטיות

התנהלות יומיומית

מהיר – חולץ פקקים
מתגבר על קשיי חנייה

עצמאות

לרשותי כל הזמן
מגיע לכל מקום

מה לשפר בתחבורה הציבורית

תדירות
מהירות
ליכה
ישירות
אפשרות
התנהגות
מחיר
דיוק

הצעות ליישום

שימושים

ביטחון

תדירות - שעות השימוש המגוונות
 קישוריות (למשל עם תל אופן)

עצירה בין תחנות בשעות החשיכה
 הגברת התאורה בתחנות
 מניעת הטרדה מינית

הועדה למגדר ומעמד האשה
ועדת תחבורה

תודה

תחבורה ומגדר

ישיבה משותפת - ועדת התחבורה והוועדה למגדר ומעמד האשה
20.7.16

תחבורה ציבורית מזווית מגדרית בעולם ובישראל

יעל חסון, מרכז אדוה

הטמעת חשיבה מגדרית בתכנון תחבורה ציבורית בעיר

1. תשתיות

❖ שיפור הנגישות לאמצעי התחבורה ולתחנות:

מקומות לאחסון עגלות וכבודה;

דלתות רחבות, אוטובוסים נמוכי קומה ורמפות לעגלות;

רמפות ומעליות בתחנות הרכבת התחתית

ריצוף מתאים לעגלות

❖ העלאת רמות הביטחון והבטיחות

שירות "בין תחנות" (מונטריאול-קנדה, קלמר-שוודיה);
הגברת ביטחון בתחנות – הימנעות מלמקם תחנות
בדרכים חשוכות ובתעלות (מאלמו-שוודיה);
מצלמות, תאורה, מראות באזורי מעבר, אמצעי פיקוח
בתוך אמצעי התח"צ, תגבור אנשי צוות והדרכתם;
Taxi rosa – שירות מוניות, נגיש לנשים בשעות הערב
והלילה ומתן הנחה על כל נסיעה (בולצאנו-איטליה);
מוניות לנשים בלבד (ניו יורק, מוניתה בישראל);
"קרונות ורודים" (ברזיל, יפן, הודו);
חניות לנשים מוארות ובטוחות (למשל בסמוך לפתחי
יציאות וכניסות בחניונים) (בולצאנו, איטליה);

2. שירותים

התאמת לוחות הזמנים לנסיעות שמחוץ לשעות השיא המקובלות (למשל, התאמה לזמני פתיחת/סגירת הגנים) (בולצאנו, איטליה)

סבסוד עלויות קביעת הנחות לעובדים במשרות חלקיות, לבעלי הכנסות נמוכות, לילדים ולקשישים (אנגליה)

הגמשת עלויות כך שיתאימו למטרות של נסיעות מרובות **פיתוח שירותים חדשים** (למשל carpull לנשים)

הנגשת מידע - זמין, בהיר ואמין במגוון שפות בכל הקשור לזמני הנסיעה, תדירות, תעריפים, מסלולים ושילוב של אמצעי תחבורה

3. מידע ותכנון מדיניות

העמקת המחקר והסטטיסטיקה המגדרית על מנת להבין טוב יותר את ההבדלים המגדריים בניידות(בלונדון, שוודיה, סקוטלנד, צרפת, וכו', וכן בארגונים כמו ה-OECD, האיחוד האירופי, הבנק העולמי)

שילוב נשים בקבלת החלטות ובוועדות הקשורות בתכנון, מחקר וייעוץ בסקטור התחבורה (שוודיה וצרפת)

העלאת מודעות לקשר שבין מחקר ותחבורה

קידום תעסוקת נשים במקצועות התחבורה (צרפת)

מסקנות מהניסיון בעולם

רוב הפרויקטים בעולם הם עדין ברמת הפיילוט וקשה להטמיע ולהרחיב אותם בשל היעדר השקעה או קיצוצי תקציב;

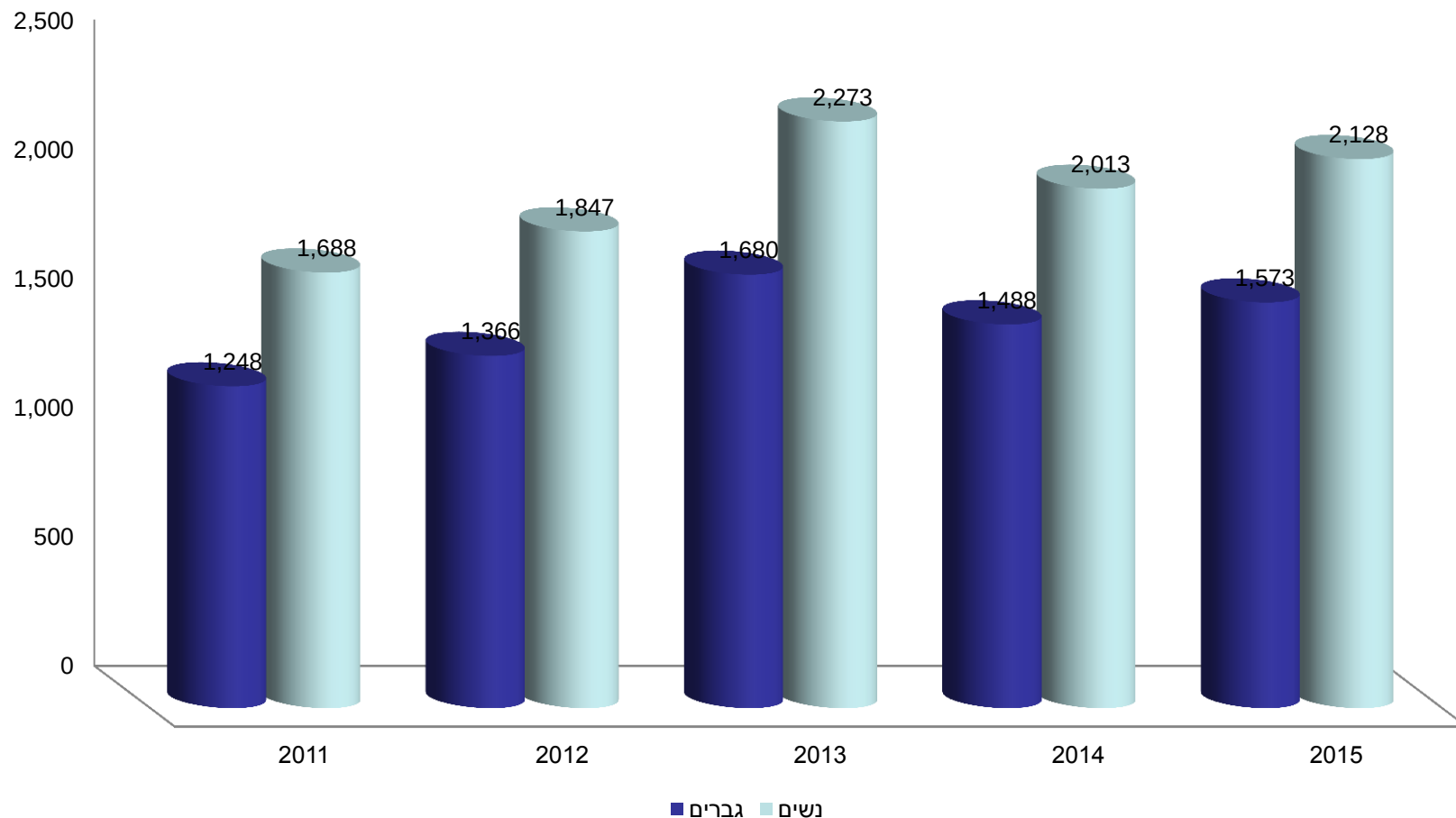
התמודדות עם צרכי הניידות של נשים דורשת שילוב בין מדיניות תחבורה ומדיניות עבודה ורווחה;

יש צורך בשיפור המחקר והסטטיסטיקה מגדרית בנושא יש צורך במחויבות פוליטית חזקה וברורה ונדרשים מאמצים לקידום המדיניות והפעולות שהוכחו ככאלה הנותנים מענה לצרכים השונים של המשתמשים בתחבורה.

אימוץ של פרספקטיבה מגדרית בתחבורה חשובה לצמצום דפוסי אי שוויון, אך נשים גם מייצגות דפוסי ניידות ידידותיים יותר וכלכליים יותר מגברים.

ניתוח מגדרי של תקציב משרד התחבורה (2015)

סובסידיות לתחבורה ציבורית

ניתוח מגדרי של התקציב (2015-2016):

תמיכות בשירותי תחבורה ציבורית

תקציב התמיכות בשירותי התחבורה הציבורית: 5.2 מיליארד ש"ח ב-2016 (כ-33%) מתקציב המשרד.

- נשים הן 60% מהמשתמשים בקווים העירוניים. בחלוקה מגדרית, נשים ייהנו ב-2016 מ-3.123 מיליארד ש"ח מסך התמיכה לאוטובוסים וגברים - מ-2.082 מיליארד ש"ח.

תקציב פיתוח והחזקת הכבישים: 5.745 מיליארד ב-2016 (37% מתקציב המשרד).

- כ-70% מכלל הנסועה של נהגים ונוסעים ברכב פרטי מתבצעת על-ידי גברים. על כן, ניתוח מגדרי של תקציב אחזקת כבישים לשנת 2016 מצביע על כך שנשים תיהנינה מ-1.635 מיליארד ש"ח וגברים - מ-3.185 מיליארד ש"ח.

נשים במקצועות התחבורה בישראל, 2015

גברים	נשים	
14,611	113	אוטובוסים
10,766	272	מוניות
3,007	88	מוניות שירות

רמת שירות בתחבורה הציבורית: הזווית המגדרית

מציגה:

אירית לבהר גבאי

מהנדסת תנועה ותחבורה, תכנון ארוך טווח

אגף התנועה, מנהל בינוי ותשתית

עיריית תל אביב-יפו

ישיבה משותפת - ועדת התחבורה והוועדה למעמד האישה בנושא תחבורה ומגדר

20.7.16

מהי רמת שירות בתחבורה הציבורית?

הועדה למגדר ומעמד האשה
ועדת תחבורה

מערכת התחבורה הציבורית תהיה מערכת:

- שמשרתת את כלל התושבים
- מותאמת
- פשוטה ובהירה
- משולבת
- זמינה
- נוחה
- תחרותית
- אמינה
- מכבדת
- יעילה

• התחבורה הציבורית משרתת אותי

לאן שאני רוצה

• היא משרתת אותי מתי שאני צריכה

• היא נותנת תמורה לזמן שלי

• היא נותנת תמורה לכסף שלי

• היא מכבדת אותי מבחינת בטיחות,

נוחות ומתן מענה לצרכיי

• היא אמינה

• היא נותנת לי חופש לשנות את תכניותיי

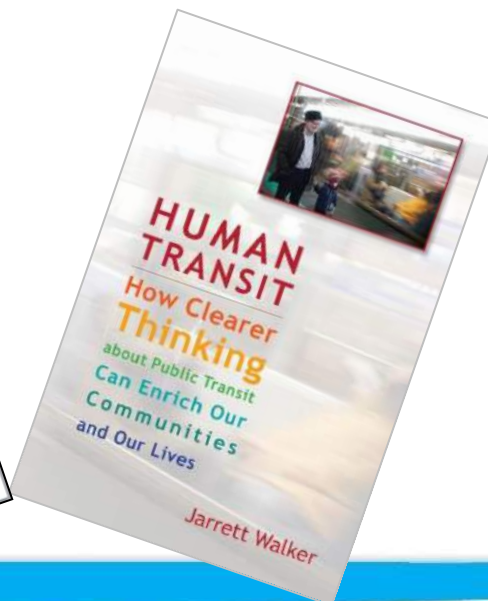
מתוך:

"הנחיות לתכנון ותפעול
שירות בתחבורה ציבורית
באוטובוסים", משרד
התחבורה והאוצר, 2015

מתוך:

"Human Transit"
Jarrett Walker
2011

התייחסות מגדרית בהנחיות לתכנון ותפעול שירות בתחבורה ציבורית באוטובוסים

הועדה למגדר ומעמד האשה
ועדת תחבורה

מתוך הפרק העוסק בתכנון השירות בתחבורה הציבורית, תת פרק: התאמת השירות למאפייני אוכלוסיה:

"נשים – אמנם קשה לתאר נשים כמגזר ייחודי, בהיותן מחצית האוכלוסייה וכשני שלישים מנוסעי התחבורה הציבורית באוטובוסים, אך במקרים רבים צורכיהן אינם מובאים בחשבון באופן מלא בתהליך התכנון. ניתן למנות לדוגמה מספר שיקולים, כגון: ביטחון אישי – נשים רגישות יותר לשיקולים של ביטחון אישי, ויש להביא זאת בחשבון במיקום התחנות במקום מואר וללא מסתורים בקרבת התחנה. שעות עבודה – יש לשים לב לעובדה שמשרות חלקיות נפוצות בקרב נשים עובדות, ולכך שיש להתאים את שעות התחבורה הציבורית גם לשעות הפעילות של גני ילדים ומעונות יום."

מה נשים רוצות?

וגם גברים (בתחבורה הציבורית ובתחבורה בכלל)

מקור:
 דו"ח משולב בנושא הוצאות המשפחה על תחבורה בקרב תושבי תל אביב משפחות עם ילדים עד גיל 24 שנה, אינדקס סוציאקונומי 4-8, Brandman Research עבור צוות החדשנות, עיריית תל אביב-יפו

הורים וילדים בתחבורה הציבורית

הועדה למגדר ומעמד האשה
ועדת תחבורה

מה החברה חושבת עליי

מה החברים שלי באמת
חושבים עליי

איך החברים שלי מגיבים
כשאני מספרת שאני
נוסעת בתח"צ עם ילדים

מה החברים שלי חושבים
על נסיעה בתח"צ עם ילדים

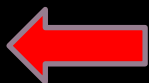
מה זה באמת
נסיעה במכונית עם ילדים

מה המפרסמים רוצים
שנחשוב על נסיעה
במכונית עם ילדים

ואיך זה
באמת...

נסיעה עם ילדים בתחבורה הציבורית

הועדה למגדר ומעמד האשה
 ועדת תחבורה

יתרונות הנסיעה בתחבורה
 ציבורית עם ילדים:

- פשטות – לא צריך להיקשר ברכב, להעמיס ולפרוק עגלות.
- דלת לדלת – בעגלה, ללא התעסקות בחנייה והעברה של הילד/ה.
- זמן איכות – קשר עין, זמן לשוחח, לטפל, להאכיל/להניק, לשחק.
- הכרת הסביבה – דרך החלון, דרך מפגש עם זרים, פיתוח העצמאות.
- בטיחות – נסיעה בתח"צ בטוחה יותר, אין צורך לחלק קשב בין נהיגה לילדים (מסוכן!), לא שוכחים ילדים באוטובוס.

כיצד ניתן לעודד נשים והורים להשתמש בתח"צ?

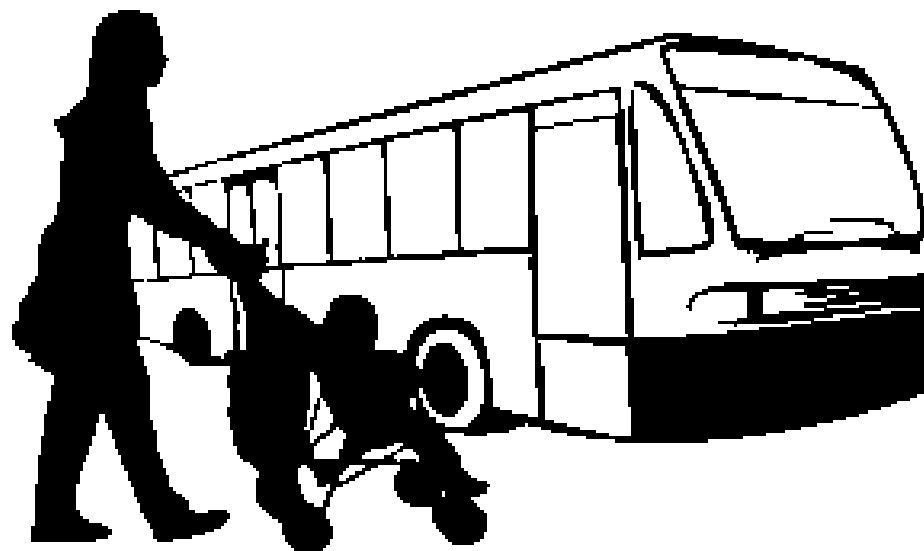
- הכרה בבעיה – המערכת אינה תומכת כיום בנסיעה של נשים וילדים בתח"צ.
- הטמעת חשיבה מגדרית בתכנון תח"צ – יותר נשים מהנדסות ומתכננות תחבורה, בין היתר.
- שילוב נשים בתפעול תח"צ – יותר נהגות, יותר מנהלות.
- שיפור רמת השירות הבסיסית – הגדלת תדירויות, קיבולת, שיפור האמינות, התאמת שעות הפעילות.
- שימת דגש על שיפור רמת השירות לאורך כל חוויית הנסיעה – תכנון הנסיעה, הדרך לתחנה, ההמתנה בתחנה, העלייה/ירידה מהאוטובוס/קרון, בתוך הרכב, בדרך ליעד הסופי.
- שיפור תדמית התחבורה הציבורית.

דוגמאות לפתרונות:

- התאמת האוטובוס לנסיעה עם ילדים – מקום רב לעגלות עם כיסאות למלווה, בידור לילדים (משחקים בגב הכיסא).
- מדיניות תעריפים מעודדת – הוזלת הנסיעה ע"י אפשרות לקניית כרטיס משפחתי/קבוצתי בהנחה.

תודה רבה!

מקורות

- Human Transit: How Clearer Thinking about Public Transit Can Enrich Our Communities and Our Lives, Jarrett Walker, Island Press, 2012.
- "הנחיות לתכנון ותפעול שירות בתחבורה ציבורית באוטובוסים", משרדי התחבורה והאוצר, 2015.
- דו"ח משולב בנושא הוצאות המשפחה על תחבורה בקרב תושבי תל אביב, משפחות עם ילדים עד גיל 24 שנה, אינדקס סוציאקונומי 4-8, נערך ע"י Brandman Research עבור צוות החדשנות, עיריית תל אביב-יפו.
- הרוכב לאוטובוסים, איך לגדל ילדים בלי רכב, 2015, http://israelbikebus.blogspot.co.il/2015/07/blog-post_12.html
- חוברת מידע, המלצות ודילמות לאימהות בתחבורה הציבורית, אביגיל ארנקרנץ-חוצן, <https://issuu.com/avigaileren-chotzen/docs>
- נשים ותחבורה – שוויון ובטיחות, ד"ר בת-אל הלמר, תנועה ותחבורה, 3/2014.

מוניות שירות תחבורה שיתופית קישוריות תנועתית היום ובמבט לעתיד

מוניות שירות

- * מוניות שירות פופולריות ואהודות במיוחד בקרב נשים:
- * גמישות בתחנות האיסוף וההורדה - מגיעות למקומות שאוטובוסים לא, כמו שכונות צפופות
- * שעות פעילות מרובות יותר בהשוואה לאוטובוסים – כולל סופ"ש ופעילות בשעות הלילה
- * תדירות / זמינות – יותר נסיעות ולמרחקים קצרים מאפשרות עצירות בסמיכות ליעד ולסידורים
- * מוניות השירות פועלות 24/7 גם בלילות, גם בשבתות וגם בחגים.
- * הגעה מהירה ליעד - לרוב מוניות השירות מהירות יותר גם עבור בלת"ם
- * מוניות השירות פחות צפופות – 10 מושבים שמקנים יותר ביטחון אישי ומרחב פרטי
- * שירות נוח ונגיש לנשים, גם מבוגרות ומאפשר ביצוע מעברים ביתר קלות
- * יש לפתח אפליקציה שתימנע המתנת שווא על המסלול בחוסר ודאות

תחבורה שיתופית – למה היא עדיפה לנשים?

- * הוזלת מחירי הנסיעה בכ-30% ולכן מפחיתה את יוקר המחיה (נשים מרוויחות פחות 30%)
- * מאפשרת ניידות גם באזורים שאין בהם תח"צ ולכן, מגדילה נגישות ומצמצמת פערים חברתיים
- * פתרון יצירתי לבעיית התחבורה בלילות ובסופ"ש
- * הגברת הביטחון האישי - נסיעות מתועדות, אימות זהות הנהג באמצעות תמונה, שיתוף מסלול הנסיעה עם אנשים נוספים (לצורך מעקב), לחצן מצוקה מובנה באפליקציה
- * רמת שירות – דירוג נהגים ורכבים בלחיצת כפתור
- * זמן פנוי למשפחה – למי שמתחלק בנסיעות
- * השלמת הכנסה – למי שמבצע נסיעות (UBER)

אפליקציה לאיתור והחלפה של מקומות חנייה בין נהגים במרחב העירוני

האפליקציה מאפשרת החלפה של מקומות חנייה, על בסיס "שמור לי ואשמור לך". מפנה החנייה זוכה בנקודות אשר מוענקות לו על ידי החונה במקומו והוא עולה בדירוג הכללי. האפליקציה פועלת כפלטפורמה חברתית עם פרמטרים מוגדרים מראש כגון רחוב, שעה, סוג רכב, אזורי חנייה וכו'.

כשנהג עומד לפנות חנייה, האפליקציה מאפשרת לו לידע את הנהגים המחפשים (באזור ובזמן המתאים) על מיקום החנייה המתפנה, מועד הפינוי המשוער, וכך המערכת יוצרת תיאום מלא בין שני הנהגים, כדי לצמצם את זמן החילוף למינימום.

ParKING משתמשת במידע שנאסף על מנת לשפר את תהליך קבלת ההחלטות בקרב נהגים, גופי תכנון עירוני, רשויות מקומיות וגורמי אכיפת חוק. המידע שימושי מסחרית, לוגיסטית ובזמן אירועים המוניים בהם נדרש מידע בזמן אמת וקבלת החלטות מהירה.

חשיבות קישוריות תנועתית לנשים

- * תיאום בלוחות זמנים בין המפעילים – יתרום לביטחון האישי במיוחד בשעות שפל ולילה וכן נחוץ לתכנון לו"ז לטיפול בילדים
- * הקפדה על זמני יציאות והגעה מדויקים – המתנה בזמן שאינו מנוצל או פספוס אמצעי התחבורה ההמשכי
- * כירטוס בין אמצעי הנסיעה והמפעילים – חוסך זמן ועיכוב מיותרים
- * תיאום בין תחנות ומרחק פיזי סביר בין אמצעי הנסיעה השונים – ביטחון אישי, יכולת ניידות
- * מעלה היתכנות למקום עבודה מרוחק מהבית – באזור תעסוקה מרכזי
- * דרגנוע / מעליות לעגלות תינוקות
- * שבילי הולכי רגל - ריצוף המותאם לעגלות ונעלי עקב, מדרכות רחבות

מתחם סבידור – עקרונות התכנון

תכנון מוצע

מצב קיים

סבידור מסוף 2000

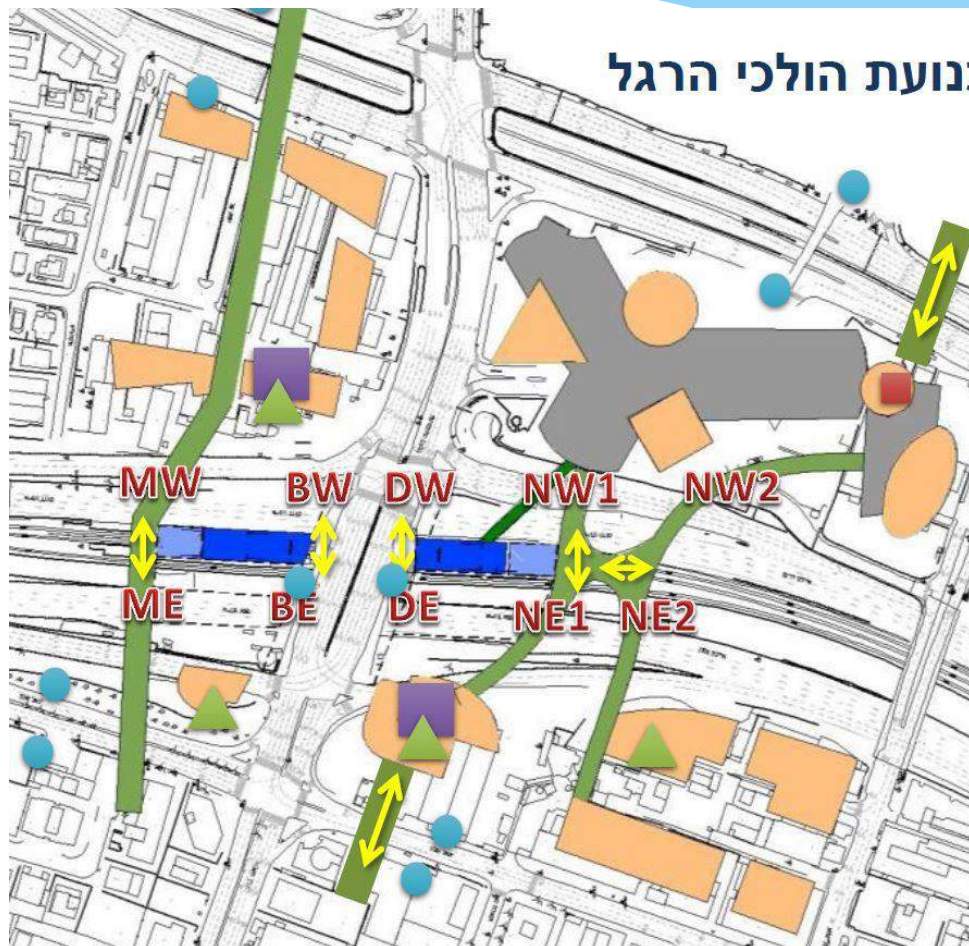

תחנת ההגנה כמשל

קישוריות תנועתית – מבט לעתיד

מערכת קישוריות לתנועת הולכי הרגל

• מערכת חיבור וקישור של תחנת הרכבת עם:

- מבני משרדים ומגורים
- תחנת רק"ל שאול המלך
- תחנות אוטובוסים
- תחנות רכבת/מטרו לתת הקרקע
- חניה/המתנה לנוסעי רכבת

עיר מחוברת

פריז

תל אביב מצב מוצע

תודה !